

da se v Ljubljani ustanovi višja slovenska trgovska šola. V ta namen se je takoj določil znesek 20.000 K.

„*Matica Hrvatska*“ je imela prošlo l. 11.017 članov in dohodkov 41 444 gld. 28 kr. Med člani je tudi precej Slovencev, v Ljubljani vpisanih 65. Za l. 1899. je izdala „*Matica Hrvatska*“ trinajst knjig.

Češki slikarji. Na Dunaju so vzbudile veliko zanimanje razstave čeških umetnikov. Razstavili so svoje slike Úprka, Sochor in Hudeček. Eno Úprkovo sliko je kupilo učno ministrstvo. Z imenom „Manes“ so razstavili svoje slike češki „secesionisti“, ki so se ločili od praškega „Rudolfina“ in šli svoja nova pota v „društvu izobrazujočih umetnikov“. Brožík, Hynajs in Myslbek, ti stari, priznani mojstri, veljajo sicer v tujini za prvake čeških umetnikov, a doma nimajo naraščaja. „Njihova doba je minula“, pravijo „mladi“. Med temi „mladimi“, ki so razstavili svoje slike v „Manesu“, so si pridobili ime Bílek, Aleš, Preissler, Slavíček, Sucharda, Švabinský i. dr. Te razstave so pridobile Čehom častno mesto med avstrijskimi umetniki. V istem času, kakor „Manes“ na Dunaju, je razstavil v Parizu svoje slike Václav Radimský. Vsi ocenjevalci sodijo soglasno, da je Radimský jako nadarjen in čisto originalen umetnik. Skoro vse njegove slike so pokrajinske; njegovi obrazci iz prirode so živahni in sanjavi, zlasti gozdni oddelki so čaroviti. — Julieta Adam, znana francoska pisateljica in izdajateljica lista „*Parole française à l'Étranger*“, se je zelo laskavo izrazila o knjigi „*Praga Parizu*“ (Prague à la Ville de Paris), katero so praški umetniki poslali v imenu cele Prage Parižanom v dar. J. Adam piše: „Ta nenavadno krasni album me je napolnil z navdušenjem za češko umetnost, za lepoto in originalnost čeških stavb, za krasoto praških razgledov. Očarale so me te vabljive slike, očarala me je velikost in mamljivost češkega narodnega duha.“ V Parizu se za to češko delo mnogo bolj zanimajo, kakor v Pragi in prisojajo temu albumu nekoliko več važnosti, nego je ima dar, katerega poklanja vsakdanja uljudnost.

Knjižnice v Avstriji. Najstarejše knjižnice v Avstriji so samostanske knjižnice. Med njimi jih je več, ki imajo po 20.000 do 100.000 knjig in zelo dragocene rokopise. To je čisto umevno, ker je v starih časih razen redovnikov in duhovnikov le malokdo maral za knjige. Sedaj je seveda mnogo samostanskih knjižnic izginilo, ker je posvetna oblast pred sto leti samostane ali odpravila ali pa vsaj zelo opustošila. Na stotisoče važnih knjig in rokopisov se je pri tem pogubilo, mnogo se jih je pospravilo po državnih knjižnicah. Izmed vseučilišnih knjižnic je najstarejša praška, katera je bila ustanovljena

precej po ustanovitvi tamošnjega vseučilišča in kateri so podarili dragocene knjige privatniki in samostani. Zdaj ima 236.334 zvezkov, 3888 rokopisov in 1604 listin. Še večja je dunajska vseučilišna knjižnica, ustanovljena l. 1777., ki ima 540.600 zvezkov, 5900 rokopisov. Knjižnica v Gradcu ima 100.000 knjig in 1729 rokopisov, knjižnica v Inomostu 150.000 knjig in 1080 rokopisov, v Lvovu 150.000 knjig, v Černovicah pa 75.000. Med vsemi avstrijskimi knjižnicami je največja dunajska c. kr. dvorna knjižnica, ki ima 600.000 knjig. Med naučnimi (licealnimi) knjižnicami jih je mnogo jako bogatih. Solnograška ima 85.000 knjig, olomuška 72.000, ljubljanska licealna knjižnica ima 54.000 knjig, med katerimi je posebno veliko slovanskih spisov in 430 rokopisov. Med zasebnimi knjižnicami je največja Liechtensteinova na Dunaju s 100.000 knjigami in 252 prvotiski. Baron Helfert v Klosterneuburgu pa ima zanimivo, prav posebno knjižnico, v kateri so skoro vse knjige in spisi, ki se bavijo s političnim gibanjem l. 1848. Razni samostani imajo še velike in lepe knjižnice, zlasti benediktinci, frančiškani in jezuiti.

Olivier Destrée je v belgijskih literarnih krogih dobro znano ime. Nedavno se je izpreobrnil in stopil v samostan. „Kaj vas je pa k temu nagnilo?“ ga je vprašal neki prijatelj, ki je z njim sodeloval pri listu „*Journal de Bruxelles*“. „Ko sem potoval po Italiji“, odgovori Destrée, „sem bil ves očaran od krasnih umetnin, ki jih je ustvaril katoliški duh. Posebno me je pa prevzel trenutek, ko sem stal v avdijenci pred sv. očetom. Do tedaj nisem mnogo mislil na verske stvari, zdaj sem pa začel sam proučavati verska vprašanja, in ko sem videl, da je v cerkvi doma prava izobrazenost in omika, sem sklenil, da se ji popolnoma vdam“. Vedno pogosteje se čuje, da veliki, po pravi omiki hrepeneči možje ne najdejo zadovoljstva v plitvi svobodomiselnosti, ampak se vračajo k pozitivni veri.

Nemško knjigotrštvo ima na Avstrijo mogočen vpliv. L. 1899. je prišlo iz nemškega cesarstva v našo monarhijo knjig v vrednosti 31 milijonov mark. Zato ni čudno, če se obnašajo Nemci kot naši učitelji in gospodarji.

Romarji v svetem letu. Prošlo leto je prišlo 223 večjih romarskih družb v Rim, ki so pripeljale okoli pol milijona katoličanov h grobu sv. Petra, da se poklonijo Kristusovemu namestniku, da izpričajo svojo vero in prejmejo odpustke svetega leta. Ti so zastopali vse kraje sveta in vse narode. Iz našega cesarstva je prišlo 41 velikih romarskih vlakov, da ne štejemo onih, ki so romali posebej. Tudi Slovenci smo se kot narod šli poklonit v Rim sv. očetu.

Popravek. Na str. 85. je povesti „Na vojvodskem prestolu“ dostaviti (Dalje.)